

Грибан Віталій Григорович,
професор кафедри фізичного виховання
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор біологічних наук, професор

Мельников Володимир Леонідович,
доцент кафедри педагогіки
Західно-Казахстанського державного університету
кандидат біологічних наук, доцент

ЗАКОНОДАВЧІ АКТИ НА СТРАЖІ ЗДОРОВ'Я ГРОМАДЯН

Динаміка показників, які характеризують здоров'я населення переважної більшості країн світу, на сьогоднішній день має негативну спрямованість, що характерно для таких показників, як відтворення населення, тривалість життя, смертність, хронічні неінфекційні захворювання (серцево-судинні, онкологічні, ендокринні), захворювання органів дихання, туберкульоз, патологія репродуктивної системи інфекційного та неінфекційно походження, виробничий травматизм та інше [1]. Нажаль до таких країн належить і Україна. Дуже тривожним є низький рівень здоров'я молоді, Згідно даних М.С. Гончаренко 70% школярів мають низький і нижчий за середній рівень фізичного здоров'я, 22% - середній і низький, 7,5% - вищий за середній, високий та вищий рівень фізичного здоров'я [2]. Не все гаразд з психічним та духовним здоров'ям. Слід пам'ятати, що здоров'я – це здатність людини виконувати свої біологічні і соціальні функції. [3]

Слід зазначити, що у другій половині ХХ століття у зв'язку з погіршенням стану здоров'я людей цій проблемі стали приділяти значну увагу. В 1977 році Всесвітня Асамблея охорони здоров'я визначила, що головною соціальною метою керівників держав і всесвітньої організації охорони здоров'я повинно бути досягнення всіма народами світу такого рівня здоров'я, який дозволить їм вести продуктивно в соціальному і економічному плані спосіб життя. Мадридська конференція Міністрів охорони здоров'я Європейських країн у 1981 році визнала пріоритетним освітнім напрямком збереження і зміцнення здоров'я населення, а Європейське регіональне бюро ВООЗ у 1991 році визначило основні задачі для досягнення здоров'я для всіх громадян [1].

Україна на законодавчо-нормативному рівні активно сприймала світові тенденції щодо поліпшення стану здоров'я населення. Здоров'я громадян та інших фізичних осіб, які на законних підставах перебувають на території України, охороняється конституцією України. У відповідності до ст. 49 Основного Закону України, кожен громадянин має право на охорону здоров'я, медичну допомогу.

За роки суверенності України Верховною Радою та Урядом України

прийнято більш двохсот законів та п'ятсот законодавчих документів, що регулюють охорону здоров'я населення.

Для забезпечення охорони здоров'я розроблялися і фінансувалися із державного бюджету відповідні соціально-економічні, медико-санітарні та оздоровчо-профілактичні програми.

За Конституцією України, держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних та комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безкоштовно. Проте в останні роки ХХ століття і особливо на теперішній час в реальних умовах життя цих положень Конституції, як правило, не дотримуються. Різновидні методи діагностики, проведення хірургічних операцій та багато іншого не завжди доступні для громадянина, так як переведені на комерційну основу, а страхова медицина, яка могла би бути доступною до всіх громадян, ніяк не знаходить впровадження у нашій державі. Недоступні для більшості громадян і ефективні лікарські засоби.

Правовою основою медичного обслуговування є також Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 року, Закон України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення» від 24.02.1994 р., Положення про Міністерство охорони здоров'я, затверджене Указом Президента України від 24.07.2000 р.

Охорона здоров'я – один із пріоритетних напрямів державної діяльності. Держава формує політику охорони здоров'я в Україні та забезпечує її реалізацію. Законодавством передбачено, що особисту відповідальність за реалізацію цієї політики несе Президент України.

Держава через спеціальні уповноважені органи виконавчої влади, в першу чергу через прокуратуру, здійснює контроль і нагляд за додержанням законодавства про охорону здоров'я, державних стандартів, критеріїв та вимог, спрямованих на забезпечення здорового навколишнього природного середовища і санітарно-епідемічного благополуччя населення, нормативів в галузі охорони здоров'я ;4].

На сьогодні в Україні бракує наявності Закону про забезпечення якості харчової продукції. На підприємствах по виготовленню молочних, м'ясних та інших продуктів не дотримуються відповідних стандартів, випускають неякісну продукцію, часто-густо забруднену шкідливою мікрофлорою (кишковою паличкою, та іншим), що призводить до отруєння, шлунково-кишкових захворювань тощо.

В Україні, яка мала в цілому сприятливі умови життя, розгорнулися негативні процеси, що проявляються в якісному стані компонентів природи. Посилюється радіоактивне, хімічне, електрохімічне та інші види забруднень, що значною мірою впливають на тривалість життя населення [5].

Існує ще одна важлива проблема серед молодіжного середовища – формування у юнаків і дівчат неадекватних установок щодо культури міжстатевих стосунків, яка ускладнюється пропагандою насилля і розпусти, рекламою

сексуальних послуг. Все це сприяє розповсюдженню венеричних захворювань і в першу чергу СНІДУ та порушенню репродуктивного здоров'я [6].

Репродуктивне здоров'я – це комплекс соматичних, емоціональних, інтелектуальних і соціальних аспектів сексуального існування людини, позитивно збагачуючи та підвищуючи комунікабельність її, здатність до кохання та дітонородження.

На поліпшення репродуктивного здоров'я спрямовані Указ Президента України «Про національну програму «Репродуктивне здоров'я» та затверджена Урядом України Державна програма «Репродуктивне здоров'я нації на період до 2015 року».

Проте, як свідчить офіційна статистика, впродовж останніх років в Україні різко знижується репродуктивне здоров'я населення, а зниження народжуваності до критичного рівня має глобальний характер. В той же час за кількістю ВІЛ-інфікованої молоді Україна посідає перше місце в Європі. Цій проблемі наша країна приділяє увагу. У 2001 році уряд України ініціював спеціальну сесію Генеральної Асамблеї ООН з ВІЛ/СНІД, на якій була прийнята Декларація про прихильність до справи боротьби з ВІЛ/СНІД.

Порядок правового регулювання діяльності, спрямованої на запобігання поширення ФІЛ-інфекції в Україні, та відповідні заходи соціального захисту ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД визначає Закон України «Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення». Цим законом боротьба з ВІЛ/СНІДом визначається одним з пріоритетних завдань держави в галузі охорони здоров'я населення.

В узагальненому вигляді основні позиції, викладені в цьому Законі, мають завершений, досконалий вигляд. Але, водночас, у державному нормативно-правовому полі гостро відчувається брак розпорядних підзаконних актів, які б визначали механізми реалізації вимог цього закону. Зокрема, сьогодні немає нормативно-правового акту, який би передбачав та регламентував цільові заходи соціального захисту посадових осіб немедичних установ, задіяних у сфері боротьби з захворюваністю на СНІД.

Також недостатньо в основних положеннях визначаються заходи соціальної реабілітації превентивної профілактики, а більшість наявних заходів як правило стосуються медичного персоналу та ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД осіб. Окрім цього, відсутні механізми психолого-педагогічного впливу на профілактичну діяльність: формування психологічної готовності та психологічної прихильності до здорового способу життя, психологічної реабілітації тощо.

Слабким місцем чинної законодавчої бази, що не сприяє її повноцінній реалізації, є також те, що в основних положеннях відповідних нормативно-правових актів не визначено ступеню та рівню відповідальності органів, на яких покладена розробка й здійснення заходів з боротьби із захворюванням на СНІД. Це, у свою чергу, тягне за собою неефективність, недієздатність багатьох проголошених у відомчих нормативно-правових актах профілактичних заходів, спрямованих на запобігання й упередження захворюваності гро-

мадян на ВІЛ/СНІД [4]

Слід відмітити, що серед усіх відомств немедичної спрямованості найбільш активно спрямована на запобігання та недопущення інфікування на ВІЛ/СНІД профілактична робота МВС України.

Нормативна база МВС України містить у собі значну кількість розпорядних актів, дві Концепції та одну Комплексну програму, що безпосередньо регламентують та регулюють практичні питання профілактики ВІЛ/СНІДу серед працівників органів внутрішніх справ та військовослужбовців Внутрішніх військ МВС України.

Серед інших проблем, які негативно відбиваються на стані здоров'я нашого суспільства, слід відмітити проблеми наркотизму, алкоголізму та тютюнопаління. З цього приводу Верховною Радою України прийняті відповідні закони, але впроваджуються вони в життя чомусь з великим гальмуванням, надто обережно. Зрозуміло, що багатьом впливовим людям не завжди до душі такі закони, у них на першому місці прибутки, а потім людина. Наприклад, Львівська міська рада в жовтня 2010 р. прийняла постанову про обмеження продажу спиртних напоїв у нічний час, дуже відповідальне рішення, направлене на боротьбу з алкоголізмом та злочинністю, але піднімається гвалт під гаслом порушення прав людини, а фактично боротьба точиться за свої прибутки, а не за права людини. Такий парадокс.

Здоров'я людей на 50 % залежить від способу життя, а останній включає в себе таке поняття як рівень життя, т. т. можливість людини на достатньому рівні забезпечити життєдіяльність самої себе, своєї сім'ї. Нажаль рівень життя у нашій державі ще дуже низький, на грані бідності згідно аналітичних даних ООН в Україні знаходиться понад 70% людей.

На медицину виділяється значно менша доля всього ВВП, ніж це передбачено основним Законом України (10%). Згідно даних літератури медицина може забезпечувати покращення рівня здоров'я громадян на 10 і більше відсотків[3]. А про що тут можна казати, якщо хворі, поступаючи на лікування до лікарні, повинні приносити з собою лікарські засоби, приписані лікарем, та інше. Щоденне перебування в лікарні обходиться для хворого в сотні, тисячі гривнів, не говорячи вже про операції, за які хвора людина мусить платити десятки тисяч гривнів.

Таким чином, щоб суттєво покращити стан здоров'я нації, слід в першу чергу активно здійснювати пропанду здорового способу життя, суттєво покращити медичне обслуговування населення, забезпечити можливість людям працювати, отримувати за свою працю належну заробітну плату, тобто забезпечити певний рівень життя громадян. В сім'ях, школах, вузах через засоби СМІ прививати молоді культуру здоров'я, більше уваги фізичному вихованню та спорту, як це має місце в республіці Казахстан [7]. Посилити вимоги на державному рівні до виконання Законів України та нормативних актів з охорони здоров'я, строго виконувати основні положення Конституції України, зробити доступною медицину для всіх громадян.

Література:

1. Грибан В. Г. Валеологія: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2012.- 342 с.
2. Гончаренко М.Є. Еколого-валеологічна культура майбутнього вчителя як актуальна проблема вищої педагогічної освіти//Здорове довголіття-здорова нація, Бердянськ: БДПУ.-2006.-с.29-75
3. Лисицын Ю.П. Концепция формирования здорового образа жизни//Сб. научных трудов.-М., 1991.-с.3-27
4. Барко В.І., Бойко О.В., Ірхін Ю.Б. та ін. Формування лідерства і прихильності до здорового способу життя у військовослужбовців і працівників правоохоронних органів України: навчальний посібник. – К.: К.І.С., 2008.-200 с.
5. Кравченко Л.М. Екологічні умови як формуючі фактори спадкоємної і адаптаційної обумовленості інтелекту//Здорове довкілля-здорова нація, Бердянськ: БДПУ.-2006.-с.12-15
6. Соціально-просвітницькі тренінги з формування мотивації до здорового способу життя та профілактики ВІЛ/Сніду/ С.В. Страшко, Л.А. Животовська., О. Д. Гречишкіна та ін./ За редакцією С.В. Страшка.- К.: Освіта України, 2006.-260 с.
7. Развитие массового спорта в республике Казахстан как показатель эффективности управления //Материалы 6: Международной научно-практической конференции «Менеджмент в спорте.Глобальные вызовы и региональное развитие»/Мельников В.Л., Грибан В.Г. -С.-Петербург, 2017

Доненко Валерій Вікторович,
доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри загальноправових дисциплін
та адміністрування Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ

**АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ:
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Соціально-політичні зміни в Україні та нові пріоритети державотворення, в основу яких покладено примат забезпечення прав і свобод людини і суспільства в цілому, стимулюють вітчизняну юридичну науку до пошуку нових форм забезпечення потреб суспільства правовими засобами. Одним із наріжних шляхів активізації процесу переходу від застарілих і архаїчних дослідницьких моделей до інноваційних є створення нової наукової адміністративно-правової доктрини, яка б враховувала принципові зміни у погляді на суспільне призначення адміністративного права, розуміння його як права забезпечення і захисту прав людини [1, с. 67].

Аналіз чинного законодавства в сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, а також його ретроспективний аналіз свідчать про неможливість його удосконалення без переосмислення значення інституту адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення правил дорожнього руху.